

Maana dīnə Musa day gī Mariyam

Les Aventures de Moussa et de Mariam

Association pour le Développement
de la Langue Chibne (ADLC)
Soumraye

Copyright © 2024, Association pour le Développement de la Langue Chibne (ADLC)

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

Cette création ne peut être utilisée à des fins commerciales. Cette création peut être adaptée ou complétée, mais l'œuvre ainsi modifiée ne peut être diffusée que sous une licence identique ou similaire à celle de la création originale. Les mentions relatives aux droits d'auteur, d'illustrateur, etc. doivent être conservées.

Traduit par l'équipe d'ELN soumraye

2e édition 2024: 60 exemplaires

Adapté de *Préparons-nous!*, préparé par Louis McKone et Abakar Abdel-kerim, © 2011, Association SIL, pages 11, 15, 17, 19, 21, 23, 25, 27, 29, 31, 33, 35
et de *Classes Préscolaires au Guéra : Guide d'Enseignant*, réalisé par Sakine Ramat et Caroline Tyler, © 2010, La Fédération des Associations pour la Promotion des Langues du Guéra (FAPLG), pages 42-43

Maana dīnə Musa day gi Mariyam

Les Aventures de Moussa et de Mariam

Image de International Illustrations: The Art Of Reading 3.0, © 2009 SIL
International. CC BY-ND 3.0.

Soumraye
Tchad

Maana di 1: Àsì angal dîma dara bîrmə

Musa àla giyə lekol lə naŋe me, caga da, dawa duwa nemme dîm. Anji ùr ba a ha wun̄jə gî kwandaw moso. Anji so lekol lə da, wà i gidi. Gîr bîrmə gî gecheyə da, dîbî dodə yər gaa kab̄ŋo wada mo? Anji wà cilangî kab̄ŋo gî geche dîrəwwə ibdeŋ. Chopər di yî pîrē gî dwana dara ba a ha dîməw. Chopər di soy ba: «Àsì angal dîma!»

Musa di gam wà duwa gî gidi jang, gîra ha àsa dîgîlaw gasasa gî ichere dîwwə. Caga da, anji nem wà gidi bədə dîm. Anji kan̄jî chendîw gî geche ba wiynaw diya di dîrədî bam.

Gwale gî ùrə

1. Mə ùrnə ba mə cilangî bîrmə da, ùrîm i àla gî na mo?
(Yara isay gî abe me isay gî jele me ca)
2. Musa 'yo diya i man man mo?
3. Mə ùrnə dara mani nə ta di ba àlnám bədə da, ùrîm i àla gî na mo?
4. Anə gwabîna bal me wàna hana bîrmə lə da, ùrəng i àla gî na mo?

Maana di 2: Gi isən

Isən mɪn da, nə dine i jii (5). Gi isən di, nə nem àla mani nə lade labaa, nə àcɛe me ca.

Gi isən di, nə nem gwaba gi chendɪn gi dwe labaa, waw læ hura gi bargeyə me ca.

Gi isən di, nə nem mīyə gi gɪna sug læ labaa gɪsə gi gɪna bam yiga læ me ca.

Gi isən di, nə nem janga mani me dɔngɪra mani dúndɪrəgi me ca.

Gi isən di, nə nem lɪmə sade labaa chidə labe najadi me ca.

Nə nem gɪrsə koo gi barge labaa busə gi barge labaa dɔngɪra gi machin me ca.

Gwale gi ùrə

1. Isay mɪn da, isay nə dine i ɪndi mo?
2. Chendɪm gi dwe da, mə ha àlaw i mani na nə lade mo?
3. Gwaba gi chendɪm gi dwe da, àcɛe dana mo?
4. Mīyni da, àcɛe dana mo?
5. I giyə na me anə nem àla gi isɪrang mo?

Maana di 3: Yiga lə

Musa ha bam kuray biwwə waw abəw lə yiga lə. Mana gi yiga duwa lə da, anji ha gisə bakugimi me jiri me ca.

Tanga da, cendi yigi siṅa di iṅe daa gi miri. Laba da, cendi gisi bakugimi. Pii pa da, cendi polbi gubdiri kalbi bulə day ya digilay min min de.

Mana gi cendi polbi gubdiri di bam mwom da, cendi bo bakugimi dirədi subu subu gubu lə min min, gubu di dunge duwa ya duni tuldi de. Iri cendi bo siṅa mugdigi gubdiri di daa.

Musa abəw wayiw da: «Gorndin, laba da, mə àl giyə ladi naṅe.»

Gwale gi ùrə

1. Musa day gi abəw ùr ba gi gisi i na yiga dayyə mo?
2. Cendi yigi siṅa di i gi na mo?
3. Cendi polbi gubdiri bulə day i man mo?
4. Cendi gisi swagə di dunge day i man mo?
5. Mana gi cendi bo swagə di gubdiriyə mwom da, cendi àl i na mo?

Maana di 4: Siba

Gi urni da, Musa day gi Mariyam lay habde me lam dùwa di geche. Siba da, ùr dùwa naṅe me dajara hára lə. Mana gi siba gira bor dodə siṅa lə mwom da, dine di yibdi.

Musa cìr di yab bajadi bam me kaldì ṅar dodə siṅa lə me, aṅji way ba: «Ta di i labje ni.» Mariyam u dasa me bo swani lə bani. Tandi cìr siba di yab gidadi bam me hudì le bo wàla lə. Ìrì cendi womdi bam.

Gwale gi ùrə

1. Mana gi Musa day gi Mariyam lama dùwa di geche da, dùwa di sur i na le mo?
2. Dùwa da, 'yor mani le me ca mo?
3. Musa da, àl i na gi siba di mo?
4. Mariyam da, àl i na mo?
5. Dùwa da, àcṅye. Mə ha gama sìm man mo?

Maana di 5: Gam sim dara mwom

Gi di mas, Musa 'wò nè Dabid læ. Pii da, cendi wunji gi gi biy. Iri cendi ha jardēyè ba gi ha ara mongo. Musa 'yo mongo gi naa ladī me, anji ùr ba a womme. Dabid wayiw da: «Gam jang! Wiy isam bam, me wiy mongo di kaw bam do me mə wom siŋ.»

Musa way da: «Dana mo? Nè ùr bədè.»

Dabid way da: «Siŋa di də wunji ìnda læ ta di, mwom ilè. Doŋ kaw chīgdè mana gi àcŋeyè me biŋiŋè hára chīgdī mongo siwwè me ca. Mana gi àcŋeyè da, mwom ilè. Nè ùr ba də 'yo ìnda mwom bədè.»

Gwale gi ùrè

1. Musa day gi Dabid da, wunji gi i gi na mo?
2. Cendi 'wò gi i we mo?
3. Musa ùr ba a wom i na mo?
4. Dabid wayiw ba àlna na mo?
5. Dana mo?

Maana di 6: 'Ywala gaba hára lekol læ gi wála wála

Lendi me mardi me da, Musa àla giyè lekol læ nañe, dím da, dawa urí nañe. Gi mekredi da, anji ha kanja Dabid me wayiw da: «Hare, dè ha ìnda ca kurayyè nala læ.»

Dabid wayiw da: «Me lekol ilè laba.» Musa wayiw da: «Mana urí nañe. Hare, dè ha ìnda.» Dabid wayiw da: «Metír ha gílè mani nè dírway me, dè ina ìnda læ bədè da, dè ha ìnda 'wacña mani bədè.»

Musa ha mìnaw kurayyè. Anji wunji dawa girèwwè bá. Gi jodi da, anji cor ha lekol læ. Dawa di metír ùrìw gwale mana gi mani nè gi gílgí gi mekrediyè da, anji 'wocñ bədè bírìñ. Kwandaw nè pad da, 'wocnye. Cendi piy baya.

Gwale gi ùrè

1. I wi ha gi Musa kurayyè mo?
2. Dana me mē nem hára kurayyè mìnaw bədè mo?
3. Dabid ha kurayyè bədè dana mo?
4. I wi àl àcñ mo? Dana mo?

Maana dî 7: Mə ha àla i na dara sii ure duwa mo?

Wála mîn, Mariyam womîrre. Sîdî urî le. Idî bodî borgə sîdə. Tandi ùr ba dî wom mani bədə.

Awadî hára gîra yərdî. Mana gî tandi yər Mariyam mwom da, tandi way da: «Sîdî urî le. Kal bwadî borgî sîdə dî. Su barge nimiyə me dardî sîdə. Sîdî urî nə da, kal dî chàna nîmi naŋe me ca. Para nem chéə sii ure dodə dîm da, sanga kaw, sîdî di warnadî lə siŋ da, i palî. Ina i palî da, ìm gaa doktər ha 'yàdî nibakin som.»

Gwale gî ùrə

1. Mariyam gwale dîra da, i na mo?
2. Gun sîw ùrî nə da, gî ha àlâw i na bədə mo?
3. I na me gî ha àla mo? (barge gî ìŋe, chàa gî nîmi)
4. Palî da, i na mo?
5. Charwa dî idî palî da, i na mo? (dî dang kaw ilə)

Maana dī 8: Mariyam wadī gadī lə

Mariyam 'yo labiya, iṛi gadī kaw womirre me ca. Mariyam ha yaradī me ūrdī ba da: «Siy di biyayye dīm mo?» Gadī codī waydī da: «Əw, biyan naṇe, dīm da, dwana ni ilə bədə sīṅ.»

Mariyam yər dara gadī di dwana dīra dī idī àla giyə ilə bədə sīṅ da, iṛi tandi way da: «Nə ūr ba nə wayyè.» Pii pa da, tandi sar kulu dalaw me, sar ciri dwaṛi me. Mana gi kulu dalawwə, tandi sarbi bababge boy duwa bam. Targiṅ dang da, tandi wiy dasabe bam me, tawa bam me, barge ginə gadī kaw bam me ca.

Gadī waydī da: «Də wannə naṇe. Dóche, dóche diya!»

Gwale gi ūrə

1. Mariyam gadī da, sidi i man mo?
2. Mariyam ūr ba dī wadī gadī lə dara na mo?
3. Tandi àl i giyə gi na pii do mo?
4. Tandi wiy i na mo?
5. I giyə gi na me anə ha àla dara wagi gi kwandang lə mo?

Maana di 9: Kal 'wada dodə mad mad di

Mana gi dine di mə leköl lə gi dawa di pagare da, dawa ur̥i naŋe. Mana gi ka da, Musa day gi Dabid hargi ca kurayyə nala lə nimir̥ə. Hılala ginə nimir̥ə day 'yol naŋe.

Mana gi cendi di mə nimir̥ə da, Musa yər aba ciri duwa bi di gi dwe gi wor hára leköl lə siŋ. Dwe di ilə 'wada lə mana gi kuray biwwə ib. Musa wayiw da: «Mə nem əla yande bədə. Mwom ilə ichiŋ dwaregi lə. Mārī dara 'wāa da, ha 'wóo mani nə əcŋe hára ni m kuray dalawwə. Nare woni chāa nimir̥ə di ha əlala mwom. Doŋ kaw hára chıgdı ichiŋ di dıdęgi lə me lay mwom i səwwə bam jiga jiga. Mə 'wodı gubi lə bam hęŋ gi kuray biw me desı gubu di biw daa me ca. I ta di me doŋ di ha nyama chıgdə ichiŋ di di dıdęgi lə bədə. Nare ha wamara mwom bədə.»

Gwale gi ùrə

1. Dwe gi bani di ha 'wada i we mo?
2. 'Wada gi kuray biwwə ib da, əcŋe dara na mo?
3. Ùr i hára 'wada mana gi we mo?
4. Doŋ da, əl i na mo?
5. Mani nə ta di ha imara bam man mo?

Maana di 10: Hára gi lekol læ gi wála wála 'ywala duwa

Wála m̄in, Mariyam idi waydi da: «Jomni di laba da, də ha lekol læ bədə. Away hára læ yib̄in d̄in, me tandi way ba di yib̄iy diya me ca.» Mariyam way da: «Yande bədə. Nə ùr ba nə wadar hára gi lekol læ bədə. Met̄ir ha ḡilə mani nə d̄irway me, gun gi ina læ bədə da, ha 'wac̄na mani di bədə.»

Idi waydi da: «Away di 'woc̄n̄ yibə gi bara naḡe. Də giḡinə bam da, lad̄i bədə.» Mariyam waydi da: «Ina, lekol da, 'ywala d̄ira naḡe.»

Mana gi ta læ da, awadi di kaw d̄imə me ca. Tandi way da: «Mariyam, gwale gi də way ta di, nə doy com, gwale diya 'yol le. Ha lekol læ me, də ḡira ha 'ywan gi dawa di pagare.»

Gwale gi ùrə

1. I wi hára læ nə Mariyam læ mo?
2. Tandi ha àla ina mo?
3. Dus̄irəng gwong maana d̄inə Mariyam awadi d̄ira di d̄ang d̄idə mo?
4. I gwale na mo?
5. 'Ywaa b̄irmə gaba d̄araw da, i man mo?

Maana di 11: Gî dangrî diya man mo?

Musa ùr ba a ha wunji lè gî kwandaw moso, anji wa ha gî gidi. Wàa lè da, digilaw ajar habda gîndiwwè me, gîm duwa ajar diya. Anji 'wocñ dara diya di ba ùr i dangra, me dirèw ùr i wunjè gî kwandaw moso. Cendi wunji dawa 'yengî lè bá. Gîra ulay da, Musa nîm gwale gîné diya duwa di bam, ìrî sanga da, gîm duwa di sodî me womîw nañ me ca.

Chendiw gî geche wiyîw diya di bam gî sabîn. Chidiw di geche bo nîmî nè lade dasa lè me ju wàla bo lè me, Musa hurè digilaw lè nîmî nè hirange lè nem ya dawa dîndadi gîniñ subu de. Targîñ dang da, tandi maw diya di daa gî barge. Tandi wayîw da: «Gam digilam di, kaldî di damna gî chiwlè jang.»

Gwale gî ùrè

1. Musa digilaw ajar diya man mo?
2. Anji dangrî diya duwa di kaláng bədè dana mo?
3. Sanga da, anji i labiya mo?
4. Chidiw di geche àl i na mo?
5. Tandi maw diya di daa dana mo?

Maana di 12: Gama gi habde

Musa day gi Dabid hargi bam kanja habde na woye. Cendi 'wògi bam han kaw, 'ywaa habde nan bədə. Mana gi ta la gang, Musa yer habda gi dwe gi sibiraw bor gi daraw. Anji way da: «Nə sawna habda gi ta di asinaw dodə da, də ha ɪnda 'ywaa habde nə dine nan me, giyə ɪnda kaw, ha 'yaŋa bam kalang me ca.»

Mana gi anji aji habda di gi machet duwa dii min da, habda di soy ba da: «Ajin bədə, nə i bira. Anə kalnan me nə dara jwara da, nə ha 'yàng yàa ni. Nə ha surəng māri 'wāng yiga dannə. Sabirang ha dama la sina la jang me, anə ha dama dun niyə, sidəng ha 'ywalange. Urəng i dilbə gi habde, me sabina nə woye mira me.»

Gwale gi urə

1. Habde da, giyə day i na mo?
2. Maana di ta di, i sidɪ labaa, i kulagi mo? (Habda nem waya gwale bədə, di m da, gwale gi ta di me gisəni di me i sidɪ 'yang.)
3. Gi ha 'wacna man dara habda di ba i bira mo?
4. Nare ha ala i na mo?

Maana di 13: Gi 'yor mwom gi 'wada bam man mo?

Wála mìn, Musa ha yara Dabid. Anji wayiw da: «Nə ha i kurayyè, mə ùr ba mə ha le me mo?» Dìm da, Dabid womirre me, anji wayiw da: «Nə nem bədè. Nudən wominne me, nə 'wodì le me ca.»

Musa wayiw da: «Chidìn dì dwe kaw 'wodì le me ca. Me mana gi tandi 'wadìna bá da, in 'yàd́f nìmi nə lade nə gi bo wàla me sugar me lè. 'Wada di hana gandim pii pii kalnam bədè da, ha yara doktər. Ìm gaa anji ha 'yàm charwa dì gi 'wogdì amasel, labaa kinin dì gi 'wogdì pìlajil som.»

Dabid way da: «Yande da, laba da, nə ha chàa nìmi nə ire me hìrange me, nə ha bwaa gwayni me ca. Gaa sìn di biynan da, dè ha ìnda kuṙa lè di sanga som.»

Gwale gi ùrè

1. Dabid nem hára kurayyè lè bədè dana mo?
2. Musa iw 'yàd́f chidìw dì dwe ina dara ba 'ywana gi labiya mo?
3. 'Wada di warna lè jang da, doktər ha 'yàa i na mo?
4. Gun ha ìmè mwom gi 'wada bam man mo? (wiya gi ìsay bam gi sabìn, wiya gi habde yàa day bam, bwaa gi nìmi nə jabel bani nìmi nə chàa lè)

Maana di 14: Indara

Wála mìn, Mariyam day gi Musa borgi birmə lə ba gi ha yara awragi di dam ciri di tulinyə alə ta. Cendi ha birmə gi geche diwwə me tu diri wunji nım dirəgi daa. Mana gi cendi gira ciri dinə awragi lə ib mwom da, moto wada dım tuləgi lə ib. Gang yande da, pini gi moto di usirər bam me, aba moto day gi gun gi ajil tarıwwə di borgi dodə sına lə ca. Moto di kaw indər dodə sına lə me ca.

Musa day gi Mariyam wada dara wagi woni bugdara di lə. Aba moto di so daa me waw aba ajıla tarıwwə di lə ba swana damna bam birmə dugdiwwə. Aba ajıla tarıwwə di 'yo diya digilawwə. Digilaw di chow bare nane. Musa day gi Mariyam awragi di dwaya hiraja me hára ba di yər mani nə àlal di. Awragi di way da: «Nwangırana moto di bam birmə lə kaláng. Yande da, indara gi dang ha 'ya lə bədə.»

İri tandi yər diya di. «Mariyam, àsindi angal ında me bıl bare ginə gun gi dang duwa bədə. Mana mìn, mwom ilə bareyə me, mə bılınə da, mə ha àlala mwom me ca. Ha kanja barge gi chiwle me nimi nə chiwle me, nə gira wiy gi diya di bam.»

Gwale gɪ ùrə

1. Mariyam day gɪ Musa ilə àlagɪ i na mana gɪ bɪrmə gɪ gecheyə mo?
2. I na 'yo moto di mo?
3. Cendi àl i na dara wagɪ gɪ woni bugdara di lə mo?
4. Dara na me Mariyam awadɪ way ba cendi ba àsɪna angal day dara bare gɪnə gun gɪ dɔng duwa mo?
5. Mə bɪlnə bare gɪnə gun gɪ dɔng duwa da, mə ha àla i na mo?
(Mə ha wiya sɪm di bam gɪ sabɪn me nimi nə jabel bani me ca.)

Maana di 15: Gama gi sii dara mwom gi pali

Mariyam ha yara chidi di Patima. Tandi di m ha kiré ciri dware læ. Tandi yer solbæ chér læ gisa dalawwæ me, gi ma sange læ didægi læ me. Tandi ùr Patima idi ba, dana me cendi ba igdi sange dalawwæ mo?

Patima idi codi waydi ba i dara gama gi sidægi dara mwom gi pali. «Patima, pii da, dwe ni gi man mìn pali àlàw me 'yáw bam me ca. Nə inanın sange dalawwæ da, bede ha yidi bənin bədə me, nə gamnin sidəninne me ca.»

Gwale gi ùræ

1. Mariyam yara i na kiré nə Patima læ mo?
2. Gun 'yo mwom gi pali man mo?
3. Patima idi àl i na dara gama gi nare dīra mo?
4. Mani nə dang woni àla dara gama gi sii ilə mo? (gi turgi da, hurna gumaj gi dārijaw sorbi me pantalo me ca)

Maktubu di ka dware

Maana di 1: Àsi angal di ma dara birmə (p.2)

Maana di 2: Gi isən (p.3)

Maana di 3: Yiga la (p.4)

Maana di 4: Siba (p.5)

Maana di 5: Gam sim dara mwom (p.6)

Maana di 6: 'Ywala gaba hāra lekol la wāla gi wāla (p.7)

Maana di 7: Mə ha àla i na dara sii ure duwa mo? (p.8)

Maana di 8: Mariyam wadi gadi la (p.9)

Maana di 9: Kal 'wada dodə mad mad di (p.10)

Maana di 10: Hāra gi lekol la wāla gi wāla 'ywala duwa (p.11)

Maana di 11: Gi dangiri diya man mo? (p.12)

Maana di 12: Gama gi habde (p.13)

Maana di 13: Gi 'yor mwom gi 'wada bam man mo? (p.14)

Maana di 14: Indara (p.15)

Maana di 15: Gama gi sii dara mwom gi pali (p.17)

ABC gi bii gi chibne

ALPHABET SOUMRAYE

a b ɓ c ch d ɗ e ə g h i ï j k l m n ŋ ng o p r r̥ s t u vb w 'w y 'y

A B ʙ C Ch D Ɗ E Ə G H I Ī J K L M N Ŋ Ng O P R R̥ S T U Vb W 'W Y 'Y

<p>a A</p> <p>abe</p>	<p>b B</p> <p>bababge</p>	<p>ɓ ʙ</p> <p>ɓage</p>	<p>c C</p> <p>cange</p>	<p>ch Ch</p> <p>chibiri</p>
<p>d D</p> <p>dáwre</p>	<p>ɗ Ɗ</p> <p>ɗigaw</p>	<p>e E</p> <p>debre</p>	<p>ə Ə</p> <p>gər</p>	<p>g G</p> <p>gina</p>
<p>h H</p> <p>habda</p>	<p>i I</p> <p>gine</p>	<p>ï Ī</p> <p>isay</p>	<p>j J</p> <p>jáw</p>	<p>k K</p> <p>kay</p>
<p>l L</p> <p>labe</p>	<p>m M</p> <p>marsa</p>	<p>n N</p> <p>namde</p>	<p>ŋ Ŋ</p> <p>kudiŋ</p>	<p>ng Ng</p> <p>meng</p>
<p>o O</p> <p>dogdə</p>	<p>p P</p> <p>penapena</p>	<p>r R</p> <p>dure</p>	<p>r̥ R̥</p> <p>rigim</p>	<p>s S</p> <p>sade</p>
<p>t T</p> <p>tendər</p>	<p>u U</p> <p>duru</p>	<p>vb Vb</p> <p>kivbəŋ</p>	<p>w W</p> <p>wuŋər</p>	<p>'w 'W</p> <p>pwana gi 'wā</p>
<p>y Y</p> <p>yiga</p>	<p>'y 'Y</p> <p>'ywang</p>	<p>© 2023 Association pour le Développement de la Langue Chibne (A.D.L.C.). 2e édition (en orthographe révisée 2023) : 100 ex. Illustrations de Mbanji Bawe Ernest, Jean-Bosco Nodjindaina, Gami Ssanc Mogayc, Susan Rosc, Jean-Maric Boayaga. Utilisées avec permission.</p>		

